

En forstærket beskæftigelsesindsats – hvad skal der til?

Dansk Socialrådgiverforening er meget optaget af, at vi får en beskæftigelsesindsats, som kan sikre, at udsatte borgere får den rette hjælp tidligt, når de er i fare for at blive nedslidte eller sygemeldt. Vi mener også, at der skal tages skridt til ændringer, som kan imødekomme den kritik, der har været mod især førtidspensionsreformen og administrationen af den. Samtidig mener DS, at det er afgørende, at kontanthjælpen bliver den midlertidige ydelse, som den er tænkt til at være.

Hvis det skal lykkes, er det nødvendigt, at borgerne sikres hjælp af høj kvalitet tidligt – det kræver høj faglighed og viden om, hvad der virker hvordan, og tilstrækkelige ressourcer til at løse opgaven. En kvalificeret og vedholdende indsats er den centrale forudsætning for, at man kan hjælpe borgerne nærmere job og uddannelse.

DS mener, at vi som samfund **skal være langt bedre i den forebyggende indsats for at forebygge nedslidning og sygemelding**, f.eks. med fokus på kompenserende ordninger i forhold til fastholdelse, sporskifteordninger og revalidering.

Statspuljeprojektet "Flere skal med" viste, at 1/3 af de borgere, der havde været på kontanthjælp i over 5 år, var i målgruppen for at få deres sag forelagt rehabiliteringsteamet. Det viser med stor tydelighed, at der er borgere, som gennem mange år ikke har fået den rette indsats. Det skal ændres – **borgerne i kontanthjælpssystemet skal sikres kontinuerlige forløb, som skal modvirke lange kontanthjælpsforløb uden progression, og vi skal sikre, at borgerne kommer tættere på arbejdsmarkedet og får god støtte til at opnå stabil tilknytning til det.**

Evalueringen af førtidspension- og fleksjobreformen viste meget forskellig kvalitet af ressourceforløbene og stor ventetid på indsatser i mange kommuner. **Der skal meget mere kvalitet og indhold i ressourceforløbene, så de kan fungere, som de rent faktisk var tænkt – nemlig som udviklingsforløb.**

DS er løbende i dialog med socialrådgiverne på beskæftigelsesområdet. Det er på baggrund af den dialog, at nedenstående forslag til en forstærket beskæftigelsesindsats til borgerne er udviklet. Vi har grupperet forslagene tematisk.

Flere steder i notatet vil det fremgå, at der er behov for bedre sammenhæng mellem lovgivningerne på beskæftigelses-, social- og sundhedsområdet. Det skal understreges, at forslagene ikke har kunnet indtænke de ændringer, som forventes at blive resultatet af den politiske aftale: "Sammen om borgeren", der skal munde ud i en ny Hovedlov. Selv om lovens indhold stadig er ukendt, er det klart, at den på flere måder kan ændre i de forhold, DS stiller forslag til nedenfor. En endelig formulering af forslagene vil derfor være afhængig af Hovedlovens udformning.

Forslag til tidlig og forbyggende indsats i forhold til nedslidning og sygdom

1. Fastholdelse af borgere i arbejde. Kommunerne skal systematisk bruge frem-skudt arbejdsfastholdelse ude på arbejdspladserne.
2. Fokus på sporskifte, både via sporskiftepuljen og ved øget brug af revalide-ring. Revalidering er langt den mest effektive måde at få borgere helt væk fra kontanthjælp. Regelsættet bag Ankestyrelsens afgørelser, som i dag blo-kerer for brugen af revalidering, skal derfor justeres, og Betalingsloven skal ændres, så kommunerne ikke skal betale særskilt for uddannelsen.
3. Mere fleksible muligheder for fleksjob. Dokumentationskravet vedr. arbejds-evnen og muligheden for at få fleksjob på hidtidig arbejdsplads skal lempes. Samtidig skal der stilles krav til progression i fleksjob på få timer.

Forslag til forstærket indsats for borgere i beskæftigelsesindsats

4. Kontinuerlige forløb med parallel indsats ud fra en bred vifte af tilbud
5. En kvalificeret virksomhedsrettet indsats. Der skal være tid til at matche borgere og virksomheder og til en tæt opfølgning.
6. Fokus på uddannelse. 7 ud af 10 aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere har grundskole som højeste uddannelsesniveau. Derfor bør kontanthjælps-modtagere have samme mulighed som forsikrede ledige for at tage kompe-tencegivende erhvervsuddannelse.
7. Borgernes arbejdsevne skal vurderes, og de skal have ret til at få en vurde-ring i forhold til ressourceforløb efter et år på kontanthjælp.

Forslag vedrørende ressourceforløb

8. Ressourceforløb skal kunne sættes i værk tidligere og ikke først, når alle an-dre muligheder er udtømte.
9. Rehabiliteringsteamet skal have reel beslutningskompetence om hovedlinjer-ne for indholdet i ressourceforløbet.
10. Ressourceforløbene skal indeholde en bredere vifte af tilbud. Serviceloven og sundhedsloven skal ændres, så der er en tydelig forpligtelse til at samordne indsatsen og til at bidrage indholdsmæssigt til ressourceforløbene.

Investeringer i beskæftigelsesområdet

11. Investeringer på beskæftigelsesområdet. Indsatsen til kontanthjælpsmodta-gere, der ikke har kunnet flytte sig i årevis, skal styrkes. Det kræver tid til et vedholdende og kontinuerligt arbejde, men det gør det også muligt at hjælpe disse borgere videre.

Forslag 1: Fastholdelse af borgere i arbejde

Mange sygemeldte er kun kortvarigt sygemeldt og vender uden problemer tilbage til arbejdet. Andre er ramt af sygdomme, som kan trække ud, og de kan have problemer, som komplicerer forløbet. Lange, vanskelige forløb kan i sig selv medføre, at der støder andre problemer til. Et centralt mål for en indsats til sygemeldte borgere er derfor at møde dem langt tidligere, helst allerede mens de stadig er i arbejde.

DS mener, at der skal tilbydes hjælp til fastholdelse i nuværende arbejde i alle situationer, hvor det kan styrke borgernes mulighed for at fastholde deres plads på arbejdsmarkedet. Fremskudt arbejdsfastholdelse, udført af en fastholdelseskonsulent, som kan tage ud på arbejdspladserne, kan bidrage til det.

Nogle jobcentre tilbyder denne service i dag, men det er meget forskelligt, hvilket tilbud der gives, og hvilken indsats, der ydes på de forskellige jobcentre. Det er vigtigt, at fastholdelseskonsulenterne har reelle tilbud og opbakning bag sig, så de ikke udelukkende kan vejlede, men også kan handle i forhold til situationen på arbejdspladsen. Det er afgørende for samarbejdet med både virksomhed og borger, at der er handling bag ordene. Fastholdelseskonsulenten kan samtidig give støtte ud fra den fastholdelsesplan, som medarbejderen kan anmode om at få udarbejdet på arbejdspladsen under sygdom.

I en afklaringsproces skal det være muligt for fastholdelseskonsulenten at inddrage arbejds- og socialmedicinere med viden om afprøvning og kunnen i forhold til arbejdsmarked og helbred. Fastholdelseskonsulenten skal have et bagland med relevant bred faglighed, hvor det er muligt at få hjælp fra f.eks. Center for Arbejdsfastholdelse (CAF).

DS foreslår, at der arbejdes målrettet på at sikre en fastholdelsesindsats i alle landets jobcentre i form af sagsbehandlere fra jobcenteret, der kan rykke ud på arbejdspladserne og være med til at finde løsninger for den enkelte medarbejder, mens vedkommende stadig er i arbejde.

Forslag 2: Mere fokus på sporskifte både via sporskiftepuljen og øget brug af revalidering

Større fokus på sporskifte skal være en del af svaret på risikoen for nedslidning. Med trepartsforhandlingerne kom der mulighed for, at virksomheder kan søge om tilskud til sporskifte for medarbejdere, som er nedslidte eller i risiko for nedslidning. Reglerne er sådan, at sporskiftepakken skal kunne gennemføres på 40 dage og over højst et halvt år. Det er en god mulighed for mange, men det vil langt fra være nok for alle i forhold til et egentligt sporskifte.

I de tilfælde, hvor det er belyst at arbejdsevnen er nedsat i hidtidigt erhverv, men hvor det vurderes, at den enkelte vil kunne komme i ordinært arbejde f.eks. i et andet erhverv, skal der være mulighed for revalidering.

Revalidering er en effektiv indsats, som bringer 52,9 %¹ af borgerne i ordinært arbejde. Ordningen er kompenserende, idet formålet er, at revalideringen skal medvirke til, at begrænsningerne i arbejdsevnen bliver kompenseret, så borgeren igen kan genindtræde på arbejdsmarkedet.

Til trods for, at effekten er god, er brugen af revalidering faldet drastisk i de senere år. Der er derfor behov for initiativer, der kan sikre, at revalidering anvendes mere.

Det er et særskilt problem, at Betalingsloven pålægger kommunerne at betale for uddannelser til kontanthjælpsmodtagere og revaliderende, som for unge på SU er statsfinansierede. Det betyder, at en revalidering bliver endnu dyrere for kommunen, og det er med til at blokere for, at revalidering bruges langt mere offensivt end i dag.

DS foreslår, at det i forlængelse af indsatsen for at øge kendskab til sporskiftepuljen også gøres en indsats for at øget fokus på brug af revalidering som mulighed for sporskifte.

Kommunerne har i dag lagt en restriktiv praksis bl.a. efter to af Ankestyrelsens principafgørelser fra 2009 (principafgørelse 227-09 og 208-09). Afgørelserne opfattes sådan, at det er svært for allerede uddannede at få revalidering til en ny uddannelse, hvis de bliver arbejdsdygtige i deres hidtidige branche. Forståelsen er, at man skal være fuldt uarbejdsdygtig i samtlige brancher. Selve lovteksten om revalidering bør derfor justeres, så målgruppen bliver den samme, som den var før Ankestyrelsens principafgørelser 227-09 og 208-09.

Betalingsloven bør ændres, så kommunerne ikke skal betale for uddannelsen til revaliderende. Dermed vil de blive ligestillet med borgere på SU.

¹ Tal fra Jobindsats.dk: Beskæftigelse, inkl. ansatte i fleksjob, 12. mdr. efter endt forløb

Forslag 3: Mere fleksible muligheder for at bevillige fleksjob

Fleksjob som afklaring:

Der er en gruppe borgere på kontanthjælp med sammensatte og måske diffuse problemer, som ikke kan varetage et ordinært arbejde, men hvor det endnu ikke er dokumenteret, om deres arbejdsevne er væsentligt og varigt nedsat i en grad, så de har ret til fleksjob. Det er en gruppe borgere, som er i risiko for at blive hængende i kontanthjælpssystemet i mange år.

For at hjælpe denne gruppe til at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet foreslår DS, at der lempes på dokumentationskravet vedrørende arbejdsevnen, så det bliver muligt at bevilge fleksjob på baggrund af en foreløbig socialfaglig vurdering og lægelige oplysninger. Timetallet for fleksjobbet fastsættes ud fra denne vurdering og kan justeres løbende som en del af opfølgningen på fleksjobbet. Den indgående vurdering af borgeren i femårsperioden, som blev besluttet med reformen i 2013², vil så kunne danne grundlag for den endelige afklaring af borgerens situation og fortsatte muligheder i et fleksjob. I disse tilfælde vil der skulle være opfølgning tidligere, end den nuværende midtvejsevaluering efter 2½ år.

Fastholdelsesfleksjob:

Der er behov for, at borgere, som er i arbejde, men som ikke længere kan fastholde beskæftigelse på ordinære vilkår, får bedre muligheder for et fastholdelsesfleksjob på den hidtidige arbejdsplads. Meldinger fra socialrådgiverne er, at det ofte er succesfulde fleksjob. DS foreslår derfor, at kravet om, at borgeren skal have været ansat under de sociale kapitler i mindst 12 måneder, lempes. Der vil i stedet kunne stilles krav om, at arbejdsgiveren dokumenterer, at der er gjort et reelt forsøg på at etablere et vedvarende udstøttet job efter de sociale kapitler eller på særlige vilkår. Det skal medvirke til, at flere kan blive på den hidtidige arbejdsplads, som både arbejdsgiver og borger vil få mest ud af.

Udvikling i små fleksjob:

Som evalueringen af Førtdispensionsreformen viser, så har der ikke været stor udvikling i de små fleksjob, som er bevilliget. Derfor foreslår DS, at der ved bevilling af fleksjob på under 5 timer om ugen skal kunne påvises, at der kan ske en rimelig progression i timeantallet for borgeren, og kommunen skal lægge en plan for dette. Progressionen skal ske indenfor et år. Hvis det ikke er tilfældet, så skal borgeren have ret til at få sin sag genvurderet af rehabiliteringsteamet med henblik på førtdispension eller at stoppe fleksjobbet. Hvis borgeren selv ønsker et fleksjob på under fem timer om ugen, skal dette dog imødekommes.

² Førtdispensions- og fleksjobreformen fra 2013 medførte bl.a., at fleksjob bevilges for en 5-årig periode. Efter 2½ år skal der foretages en midtvejsevaluering af, om arbejdsevnen er blevet udviklet eller nedsat. Efter 4½ år skal der udarbejdes en status, hvor det bl.a. undersøges, om personen fortsat har en væsentlig og varigt nedsat arbejdsevne. Jobcentret vil således i dette forløb kunne skabe en dokumentation, som kan afklare, om borgeren fortsat har gavn af fleksjob eller skal have en anden indsats.

DS foreslår, at der skabes mulighed for at bevilge fleksjob på baggrund af den samlede socialfaglige vurdering og lægelige oplysninger, og at timetallet så fastsættes ud fra denne vurdering og justeres som en del af opfølgningen på fleksjobbet.

I relation til fastholdelsesfleksjob foreslår DS, at kravet om, at borgeren skal have været ansat under de sociale kapitler i mindst 12 måneder, lempes.

Det foreslås også, at det ved bevilling af fleksjob på under 5 timer om ugen skal kunne påvises, at der kan ske en rimelig progression i timetallet for borgeren, og kommunen skal lægge en plan for dette. Progressionen skal ske indenfor et år. Hvis der ikke sker progression inden for et år, skal borgeren have ret til at få sin sag genvurderet af rehabiliteringsteamet med henblik på førtidspension eller ressourceforløb.

Forslag 4: Kontinuerlige forløb med parallelle indsatser

Kontinuerlige forløb med en fast sagsbehandler og parallelle indsatser i forhold til borgerens samlede situation og forskellige behov virker, det viser bl.a. Beskæftigelsesindikatorprojektet. Det er vigtigt, at borgere oplever et godt planlagt forløb, med udgangspunkt i den enkeltes samlede udfordringer og ønsker for fremtiden.

Der er for tiden et stærkt fokus på virksomhedsrettede indsatser. Det er med god grund, da det er en af de indsatser, der er virkningsmæssig evidens for. For de mest udsatte er der dog stadig kun en antydning af evidens for den virksomhedsrettede indsats' virkning, og bl.a. beskæftigelsesindikator projekter viser, at det er vigtigt med parallelle indsatser med fokus på f.eks. borgerens sociale udfordringer, helbred eller manglende kompetencer i sammenhæng med en virksomhedsrettet indsats. Parallelle indsatser forudsætter en god koordination, som dels er blevet understreget med loven om Én plan, dels må forventes at indgå i Hovedloven.

Med det stærke fokus på den virksomhedsrettede indsats, både i udmeldinger fra politisk hold og med konkrete måltal for kommunernes indsats, mener DS, at det er væsentligt at sørge for, at der også sættes fokus på, hvad der ud over den virksomhedsrettede indsats er nødvendigt for at sikre en god kontinuerlig indsats for borgere. F.eks. at det kan være nødvendigt med andre indsatser før en virksomhedspraktik eller parallelt med et virksomhedsforløb.

DS foreslår, at man fra politisk hold melder tydeligt ud om, at det også er nødvendigt med parallelle indsatser i forhold til sociale forhold, helbred mv. samtidig med en virksomhedsrettet indsats.

DS foreslår også, at der med det store fokus på resultatmål, også kommer fokus på vejen dertil med en bred vifte af tilbud. Det kan f.eks. være ved at fortage progressionsmålinger, som kan være med til at vise borgernes skridt på vej mod virksomhedsrettet indsats og arbejdsmarkedet. DS mener også, at det er vigtigt at medarbejderne inddrages i målingernes udformning og opfølgning på dem.

Forslag 5: En kvalificeret virksomhedsrettet indsats

Det er afgørende både for den enkelte borger og for virksomhederne, at forløbene i den virksomhedsrettede indsats er meningsfulde. Der er nogle forudsætninger, som skal være til stede, for at den virksomhedsrettede indsats bliver en succes og ikke bare endnu en virksomhedsplacering.

Der skal gøres meget ud af at sikre et godt match mellem borger og virksomhed, og der skal skabes enighed og klare rammer for, hvad samarbejdet mellem jobcenter, virksomhed og borger skal resultere i. Der skal sikres god og tæt opfølgning, hvor både borger, jobcenter og virksomhed tager ansvar for at nå et godt resultat for forløbet på virksomheden. På denne måde kan man undgå situationer, som vi desværre ser i dag, hvor borgere deltager i den ene virksomhedspraktik efter den anden uden at opnå ordinær beskæftigelse.

Det er afgørende, at virksomhederne tages i ed, så de også bidrager til et godt forløb.

Det er herudover væsentligt at komme uhensigtsmæssig brug af virksomhedspraktik og løntilskud til livs. Der er meldinger både fra socialrådgivere og borgere om, at nogle virksomheder bruger virksomhedspraktik og løntilskud som en mulighed for at få ekstra arbejdskraft eller tilskud til arbejdskraften. Det er meget demotiverende for de borgere, som oplever ikke at kunne blive ansat i en stilling, fordi virksomheden åbenlyst kun vil forlænge vedkommende, hvis det er med tilskud.

DS foreslår, at der løbende følges op på brugen af virksomhedspraktikker og småjobs.

Herudover, at der mellem borger, jobcenter og virksomhed laves en klar aftale om målet for praktikken.

Forslag 6: Fokus på uddannelse

7 ud af 10 af de ikke-arbejdsmarkedssparate borgere på kontanthjælp har grundskole som højeste uddannelse.³ Det betyder, at kontanthjælpsmodtagerne, selvom deres arbejdsevne ikke er nedsat, ofte har et stort behov for uddannelse, hvis de skal kunne komme i betragtning til mange stillinger på arbejdsmarkedet. Et problem, der kun må forventes at vokse i fremtiden.

LAB giver i dag mulighed for uddannelse til kontanthjælpsmodtagere, men ifølge Jobindsats.dk får kun 6,05 % af kontanthjælpsmodtagerne ordinær uddannelse som en del af indsatsen. Det skal ses i forhold til, at 56,33 % af revalidenderne får ordinær uddannelse.⁴

Kontanthjælpsmodtagerne har mulighed for realkompetencevurdering og for læse-, skrive og regnekurser eller ordblindekursus efter LAB § 32a. DS mener, at det er vigtigt, at der også for denne målgruppe bliver lettere adgang til kompetencegivende uddannelse efter § 22, stk. 4 på linje med forsikrede ledige. Herudover er det, som nævnt i forslag 3, vigtigt at borgere med varige begrænsninger i arbejdsevnen i langt højere grad får bevilliget revalidering.

DS foreslår, at mulighed for kompetencegivende erhvervsuddannelse efter § 22, stk. 4 i LAB, der i dag er reserveret forsikrede ledige, udvides til også at gælde kontanthjælpsmodtagerne.

Samtidig foreslår DS, at der i samarbejde med borgeren lægges en plan for uddannelse, som er relevant i forhold til beskæftigelsesmålet. Borgeren skal have mulighed for at få uddannelses tilbud, som styrker muligheden for at opnå beskæftigelse.

Forslag 7. Borgernes arbejdsevne skal vurderes, og de skal have ret til at få en vurdering i forhold til ressourceforløb efter et år på kontanthjælp

Nogle borgeres arbejdsevne er ikke væsentligt og varigt nedsat i en grad, så de umiddelbart kan få fleksjob eller førtidspension. Men deres helbred er alligevel for dårligt, og/eller de har så omfattende sociale problemer eller handicap, at det er umuligt for dem at varetage et ordinært arbejde. De risikerer lang tid på kontanthjælp med gentagne mislykkede forsøg med tilbud efter LAB og eventuelt sociallovgivningen.

Det øger deres problemer. De mister kompetencer, selvtillid, social status og tro på, at der kan ske en ændring. De kan oparbejde psykiske problemer som fx angst og mister vigtige sociale evner. Mennesker i den situation kan være svære at hjælpe i gang.

³ Rockwool fondens forskningsenhed - Kontanthjælpen gennem 25 år

⁴ Kilde: Jobindsats.dk

De har brug for at få afklaret deres situation hurtigt, så der kan tilrettelægges en individuel indsats for at bringe dem videre. Kommunen bør derfor have pligt til at afklare deres arbejdsevne, senest når de har været et år på kontanthjælp. Hvis det vurderes, at deres arbejdsevne er truet eller nedsat, så skal der tages stilling til, om de skal bevilges revalidering eller have deres sag forelagt rehabiliteringsteamet med henblik på fleksjob, ressourceforløb eller pension.

Ressourceforløb kan være oplagte til at afklare arbejdsevnen, men skal det have den rette effekt, så skal det iværksættes tidligt. Det bør derfor være en ret for borgeren også at få vurderet sin sag i forhold til et ressourceforløb efter et år på kontanthjælp.

En ret til at blive vurderet i forhold til et ressourceforløb efter et år kan umiddelbart medføre en udvidelse af målgruppen for ressourceforløb, men det vil på sigt blive udjævnet. Resultatet vil være et mere sammenhængende beskæftigelsessystem, hvor kontanthjælpen vil blive den midlertidige ydelse, den oprindeligt er tænkt som.

DS foreslår, at der i LAB indskrives en pligt til, at borgernes arbejdsevne vurderes efter et år på kontanthjælp. Hvis deres arbejdsevne er truet eller nedsat, så skal der tages stilling til, om de skal bevilliges revalidering eller have deres sag forelagt rehabiliteringsteamet med henblik på fleksjob, ressourceforløb eller pension.

DS foreslår også, at borgeren skal have ret til at få vurderet sin sag i forhold til ressourceforløb efter et sammenhængende år på kontanthjælp.

Forslag 8: Ressourceforløb skal sættes tidligere i værk

Ressourceforløb skal sættes i værk tidligere end i dag. Det vil give mulighed for at arbejde med borgerens problemer, før de vokser sig for store.

Mange kommuner administrerer loven sådan, at de først tilbyder ressourceforløb til en borger, hvis vedkommende allerede har afprøvet alle tilbud efter LAB og Serviceloven uden at have øget tilknytningen til arbejdsmarkedet. De iværksætter ikke ressourceforløb, allerede når det må vurderes, at der er behov for en længerevarende indsats. Derfor er der behov for at tydeliggøre denne mulighed i loven, så kommunerne ikke kan være i tvivl om, at de skal tilbyde ressourceforløb tidligere.

Det kræver en ændring af definitionen af målgruppen for ressourceforløb. LAB § 68 a stk. 1 har i dag følgende ordlyd:

§ 68 a:

Personer under 40 år, der har komplekse problemer ud over ledighed, der ikke har kunnet løses gennem en indsats efter denne lov eller efter lov om aktiv socialpolitik, og som kræver et helhedsorienteret forløb med en kombination af indsats efter denne lov og sociale eller sundhedsmæssige indsatser, skal tilbydes et ressourceforløb, jf. dog stk. 2. Det er endvidere en betingelse, at personen

1) har modtaget længerevarende offentlig forsørgelse,

2) har deltaget i tilbud efter denne lov eller revalidering efter kapitel 6 i lov om aktiv socialpolitik uden at have øget tilknytningen til arbejdsmarkedet, eller
 3) at kommunen vurderer, at der er behov for en længerevarende indsats, før der kan fastsættes et konkret beskæftigelsesmål.

DS foreslår, at første sætning ændres, så det ikke kan opfattes sådan, at alle andre indsatser skal være afprøvet.

Herudover foreslås det, at uddybningerne af lovteksten i ministeriets "Orienteringsskrivelse om ressourceforløb af 7. april 2014" indskrives i loven, fordi orienteringsskrivelsen er mere præcis. LAB § 68 a, stk. 1, punkt 1 og 2 bør fremover formuleres således: *Det er endvidere en betingelse, at*

- 1) *Personen modtager offentlig forsørgelse*
- 2) *Kommunen har vurderet relevansen af tilbud efter denne lov eller revalidering efter kapitel 5 i lov om aktiv socialpolitik eller har afprøvet et eller flere af disse tilbud, uden at borgeren har øget tilknytningen til arbejdsmarkedet.*
- 3 (...uændret)

Forslag 9. Rehabiliteringsteamet skal have reel beslutningskompetence

Rehabiliteringsteamet skal kunne træffe beslutninger om tildeling af ressourceforløb og om hovedlinjerne for indholdet. Teamet skal derfor have mere kompetence i forhold til de sektorforvaltninger og fagpersoner, der skal gennemføre ressourceforløbet. Det må ske i dialog med de involverede forvaltninger, så deres faglige skøn også får plads, ikke mindst fordi forløbene kører over længere tid, så der hele tiden skal ske en fagligt begrundet tilpasning af indsatsen i den enkelte forvaltning.

Efter beskæftigelsesorganiseringsloven § 9 og 11 kan rehabiliteringsteamet kun afgive en indstilling, som sektorforvaltningerne så kan træffe afgørelse ud fra. Hvis en forvaltning ikke følger rehabiliteringsteamets indstilling, skal sagen forelægges for rehabiliteringsteamet på ny, inden der træffes afgørelse.

Denne sagsgang er tung og skaber ofte unødigt lange sagsforløb og ventetider. Samtidig undergraver det teamets handlekraft og troværdighed, da det kan føre til en underkendelse af teamets beslutninger.

Øget beslutningskompetence til rehabiliteringsteamet forudsætter, at medlemmerne er fagligt klædt på og har mandat til det. Det er også meget vigtigt, at teamet kan inddrage borgerne på en måde, så de oplever, at de bliver hørt, forstår forløb og beslutninger og har reel indflydelse på, hvad der besluttes. De hidtidige erfaringer med borgernes oplevelse af rehabiliteringsteamet viser, at der er behov for at styrke borgernes inddragelse. Man kan overveje kompetenceudvikling for medlemmerne af rehabiliteringsteamet i forhold til de særlige opgaver, der ligger i dette forum.

Beskæftigelsesorganiseringsloven § 9 og 11 skal ændres flere steder. De understregede passager fra lovteksten bør erstattes med formuleringer, der giver teamet reel beslutningskompetence om hovedlinjerne i ressourceforløb:

§ 9, stk. 1: Kommunalbestyrelsen skal oprette et rehabiliteringsteam. Rehabiliteringsteamet er et dialog- og koordineringsforum, som afgiver en indstilling i alle sager, inden der træffes beslutning om og tilkendelse ressourceforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende og førtidspension... Indstillingen skal indeholde rehabiliteringsteamets vurderinger i forhold til borgerens muligheder for at opnå beskæftigelse eller uddanne sig...

§ 11, stk. 1: Rehabiliteringsteamet skal drøfte og give indstilling om
1 Hvorvidt borgeren skal gives jobafklaringsforløb, ressourceforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende, anden beskæftigelsesrettet indsats eller førtidspension
2 Hvilke beskæftigelsesmæssige, sociale og sundhedsmæssige indsatser der er nødvendige for, at den enkelte borger opnår tilknytning til arbejdsmarkedet, og hvordan disse indsatser koordineres, og
3 Hvordan opfølgning på ressourceforløbet eller jobafklaringsforløbet tilrettelægges, så borgeren støttes i at fastholde uddannelses- og beskæftigelsesmålet, herunder hvorvidt og i hvilket omfang, der er brug for mentorstøtte for at sikre, at indsatsen realiseres.

Stk. 2: Kommunen træffer afgørelse i sagen på baggrund af rehabiliteringsteamets indstilling. Hvis kommunen ikke følger rehabiliteringsteamets indstilling, skal sagen forelægges for rehabiliteringsteamet på ny, inden der træffes afgørelse. Når rehabiliteringsteamet har revurderet sagen, træffer kommunen afgørelse.

Forslag 10. Behov for en bredere vifte af tilbud

Borgere i ressourceforløb skal have mulighed for at få en bredere vifte af kvalificerede tilbud end i dag. Alt for mange tilbydes forløb, der til forveksling ligner det, de tidligere uden udbytte har været igennem på kontanthjælp. En stor del af jobcentrene vurderer, at mangel på relevante tilbud til udsatte borgere er en udfordring for at gennemføre kvalificere ressourceforløb⁵. Der er (som påpeget i forslag 4) et for snævert fokus på beskæftigelsesrettede tilbud fra LAB og Lov om aktiv socialpolitik (LAS) og for lidt på sundhed, forebyggelse, sociale indsatser, kompetenceudvikling mv.

Det fremgår klart af beskæftigelseslovgivningen, at der skal etableres tværfaglige indsatser, men der er ikke en tilsvarende forpligtelse i Serviceloven og Sundhedsloven. En række indsatser efter social- og sundhedslovgivningen bevilges derfor ikke eller bevilges først efter tovtrækkeri i kommunen. En stor del af jobcentrene understreger i denne sammenhæng, at det er en udfordring at få de andre forvaltninger forpligtet til at tage deres del af ansvaret for ressourceforløbet.

⁵ KL 2016

Det er af stor betydning, at indsatser fra Serviceloven og Sundhedsloven kommer i spil. Det kan ske gennem den kommende Hovedlov, men afhængigt af lovens formulering kan det også være nødvendigt at foretage ændringer i begge de nævnte lovkomplekser for at sikre, at tilbud fra disse sektorer kan komme i spil i forhold til ressourceforløbene. De kommunale forvaltninger skal forpligtes til et tværsektorielt samarbejde.

Den tidligere fjernelse af refusionen på indsatser kan have betydning for, hvilke indsatser kommunerne bevilliger de ledige borgere. Hvis gode indsatser skal være tilgængelige både på sundheds-, social-, og beskæftigelsesområdet, så skal der genindføres refusioner. Det er vigtigt, at der er mulighed for at bevillige andet end virksomhedspraktik, hvis vi skal kunne bringe borgeren i beskæftigelse da borgernes udfordringer kan være inden for alle områder.

LAB § 68a, stk. 6 beskriver de tilbud, ressourceforløbene kan bestå af. Det understreges, at ressourceforløbene kan indeholde indsats efter anden lovgivning samt indsatser, der stabiliserer og forbedrer personens fysiske, psykiske og sociale tilstand.

En formulering svarende til den fra LAB § 68 a, stk. 6 skal indarbejdes i Serviceloven og Sundhedsloven, så forpligtigelsen til at arbejde sammen om ressourceforløbene tydeliggøres på tværs af sektorforvaltninger og på tværs af kommunen og regionen.

Der kan tages skridt til at samordne disse tre lovkomplekseres formålsparagraffer, så der skabes en entydig retning for den samordnede indsats.

DS foreslår også, at refusion på de forskellige beskæftigelsesindsatser til borgerne genindføres.

Forslag 11: Invester i beskæftigelsesindsatsen – hvordan?

Det kræver tålmodighed, vedholdenhed og mulighed for alternative løsninger, hvis de borgere, som har været længst tid på kontanthjælp, skal i arbejde. En tæt opfølgning er afgørende, når der f.eks. er kommet gang i en virksomhedspraktik, og der er udsigt til løntilskud eller ordinært arbejde. Hvis opfølgningen glipper, så vælter det hele og borgeren mister troen på, at det kan lade sig gøre.

Et sådan arbejde kræver en nedsættelse af sagstallet, der gør det muligt at være i tæt kontakt med borgeren. Det skal ske ved en tilførsel af ressourcer. Der kan hentes gode erfaringer om, hvordan arbejdet skal gribes an, fra forskellige investeringscases i kommunernes beskæftigelsesindsats. I dag kan sagsbehandlerne have en sagsstamme på langt over 100 sager med aktivitetsparate borgere. Det er umuligt for socialrådgiverne at sikre en koordineret, helhedsorienteret og kontinuerlig indsats for så mange borgere, og det er en vigtig del af forklaringen, hvis der ikke sker fremdrift i sagerne, så borgerne kan hænge mange år på kontanthjælp.

DS har udarbejdet anbefalinger til sagsantal ud fra undersøgelser blandt socialrådgivernes tillidsrepræsentanter, som har spurgt på arbejdspladserne om det faktiske og ønskede sagsantal.⁶

Det vejledende sagsantal på kontanthjælpsområdet i kommunerne er på den baggrund fastsat til 35 - 50 unge ledige borgere pr. socialrådgiver og 40 - 55 voksne ledige borgere pr. socialrådgiver.

En fuldtidsansat socialrådgiver kan have ansvar for det anbefalede antal sager indenfor målgruppen. Der er tale om en blanding af enkle, komplekse og meget komplicerede sager, herunder både sager i opstarts- og opfølgingsfasen. Hvis socialrådgiveren har mange sager med tidskrævende opgaver som f.eks. udarbejdelse af rehabiliteringsplanens forberedende del, virksomhedssamarbejde, eller hvis vedkommende er koordinerende sagsbehandler, så bør sagstallet ligge i den lave ende af det vejledende sagstal. Hvis socialrådgiveren har mange enkle sager med jobparate voksne kan sagstallet være på 50-70 sager.

Et grundigt motivations- og relationsarbejde tager tid. Der skal opbygges tillid til mennesker, som kan være psykisk sårbare og måske i en sorgproces efter tab eller forringelser i deres liv. De kan opleve kontakten til systemet som belastende og være forbeholdne eller angstede for at gå ind i det. Det kan tolkes som manglende vilje, og hvis socialrådgiveren ikke når frem til et tillidsfuldt samarbejde om det, kan det gøre forløbet meget svært eller udsigtsløst. Derfor er det afgørende at give tid til og skabe rum for en fagligt kvalificeret dialog med borgeren og til et godt relationsarbejde. Et godt samarbejde mellem borger og sagsbehandler afgørende for forløbets succes samt borgerens tilfredshed med forløbet⁷.

Samarbejdet med borgerne skal styrkes. Planer og indsatser skal være begribelige, håndterbare og meningsfulde for dem. Deres oplevelse af, at der er en klar plan for, hvad der skal ske, og at de har indflydelse på den, er vigtig for deres tilfredshed⁸.

Borgernes mål må være styrende for indsatsen, og de skal have indflydelse på elementerne i ressourceforløbet. Ellers kan de ikke gå aktivt ind i den rehabiliteringsproces, som et forløb skal være. Endelig skal der sikres en løbende og fleksibel opfølgning med borgerne, så samarbejdet og motivationen hele tiden vedligeholdes. Da der er mange aktører i forløbene, hvis indsatser skal koordineres, er det tidskrævende.

⁶ www.socialraadgiverne.dk/sagstal.

⁷ Mploy 2016 og KL 2016.

⁸ Mploy 2016

DS foreslår, at der skal fastsættes et sagstal, der gør det realistisk, at socialrådgiverne faktisk har mulighed for at sikre en løbende og fleksibel opfølgning på borgerens forløb.

Herudover mener DS, at det er vigtigt, at de koordinerende sagsbehandlere er uddannet til at arbejde bredt med rehabilitering og inddragelse af borgeren, fordi det er afgørende både proces og indsats.